

סקירה כלכלית- קולומביה

כללי:

קולומביה הינה הכלכלה הרביעית בגודלה באמריקה הלטינית ומצמצמת בצעדי ענק את הפער מהכלכלה השלישית בגודלה, ארגנטינה. עם צמיחה ממוצעת של 4.7% בעשור האחרון, חתימה על כמות מרשימה של הסכמי סחר חופשי עם מדינות מובילות, מדיניות פיסקלית סדורה, מחצבי טבע רבים והסכם שלום אחד, קולומביה מצטיירת כנקודת אור כלכלית באמל"ט ומושכת עניין רב.

שנת 2016 ונפילת מחירי הנפט אמנם פגמה בביצועיה הכלכליים של קולומביה בגלל התבססות יתר של הממשלה על הכנסותיה מנפט (הכנסות ממשלת קולומביה מהפקת נפט נפלו מ-6 מיליארד דולר ל-1 מיליארד דולר בין 2014 ל-2016) והשפעות תופעת "אל ניניו" על המגזר החקלאי הגדול של קולומביה, אך ההתאמות של הנהגת המדינה (הורדת מיסי חברות למשיכת השקעות זרות וקידום מגזרים ויצואנים אחרים) וציפיות הכלכליות מהסכם השלום שנחתם הובילו כלכלנים לחזות לקולומביה צמיחה ממוצעת של 6% עד שנת 2021.

מנועי הצמיחה של הכלכלה הקולומביאנית ממשיכים להיות מחצביה הטבעיים ותוצרתה החקלאית, תחומים בהן היא בין היצואניות הבכורות בעולם; פחם (מס. 4 בעולם) נפט (מס. 4 באמל"ט), אזמרלדים (95% מהכמות העולמית), פרחים (מס. 2 בעולם) קפה (מס. 3 בעולם) בננות (מס. 8 בעולם) ניקל (מס. 9 בעולם). עם זאת, בשנים האחרונות ניתן לראות גידול ניכר בייצוא התעשייתי הקולומביאני במוצרי מתכת, טקסטיל, נייר, מוצרים אלקטרוניים פשוטים ואף מוצרים ביטחוניים ורכבים.

יש לציין שני נתונים חשובים שאינם מופיעים במספרים הרשמיים. 60% מהכלכלה הקולומביאנית הינה לא פורמלית, במילים אחרות, 60% מהמועסקים בכלכלה הקולומביאנית עובדים ב"שחור", דבר המקשה מעט על האינדיקטורים הרשמיים לשקף את המציאות הכלכלית הקולומביאנית ואת מלוא חוזקה. בנוסף, קולומביה, למרות מאמציה ומאמצי ארה"ב, הינה יצרנית הקוקאין הגדולה בעולם. לנתון זה השפעות כלכליות לא רשמיות רבות על כלכלת קולומביה.

אינדיקטורים כלכליים

2016	2015	2014	2013	2012	
282.4	291.5	378.2	380.2	369.7	תל"ג (מילארדי \$)
13,124	12,985	12,716	12,296	11,840	תל"ג לנפש PPP (\$)
2.0%	3.1%	4.4%	4.9%	4.0%	תל"ג - שיעור צמיחה
7.52%	4.98%	2.89%	2.02%	3.16%	שיעור אינפלציה
9.2%	8.9%	9.1%	9.6%	10.4%	שיעור אבטלה
6.8%	4.6%	4.09%	4.17%	5.36%	שיעור ריבית
\$44.89	\$54.06	\$64.02	\$59.38	\$58.08	סך יבוא מהעולם (מיליארד)
\$32.7	\$35.7	\$54.79	\$58.82	\$60.27	סך יצוא לעולם (מיליארד)

תמונת מצב של כלכלת קולומביה

כלכלת קולומביה מתאוששת מנפילת הפזו הקולומביאני לעומת הדולר שנגרמה מנפילת מחירי הנפט. בשונה ממדינות אחרות באמלי"ט, כלכלת קולומביה לא ספגה משבר עמוק מהתפתחות זו, ועיקר השפעתה הייתה על תקציב ממשלת קולומביה, אשר נזקקה לקצץ ברכש הממשלתי ב-2016. תגובת הממשל להתפתחות זו, אשר כללה הקלות במיסי תאגיד, קיצוץ בתקציב הביטחון, פתיחת שוק התשתיות לפרויקטים במודל PPP, תכנית תמריצים להגדלת התוצרת החקלאית הוכחו ככנונים והביאו לעלייה יפה בהשקעות הזרות במדינה והימנעות ממשבר כלכלי עמוק.

ההתפתחות המשמעותית ביותר בכלכלת קולומביה כיום הוא הסכם השלום עם ארגון הגרילה (FARC). להסכם מרכיבים כלכליים חשובים מאוד מבחינת קולומביה; שחרור שטחים בשליטת הגרילה, התחייבות הממשלה להשוות את התנאים בשטחים אלו לאלו השוררים בשאר קולומביה, התייצבות מצב הביטחון במדינה, התחייבות הקהילה הבינלאומית להשקיע בשיקום קולומביה בעקבות ההסכם והסבת תקציבים ממשלתיים מלחימה לבנייה ושיקום.

הסכם השלום, אשר יישומו הזמני כבר החל, צופן מבחינת כלכלת קולומביה הזדמנויות כלכליות ישירות רבות מאוד כגון פיתוח המגזר החקלאי באותם שטחים משוחררים, אך גם הזדמנויות כלכליות נוספות כגון פיתוח מגזר התיירות והמלונאות בקולומביה לאור התייצבות המצב הביטחוני. בנוסף, הסיוע הכלכלי הצפוי של הקהילה הבינלאומית ליישום הסכם השלום בדמות השקעות ישירות וכן אשראי זול של המוסדות הפיננסיים הבינלאומיים מעודד את הממשלה הקולומביאנית וכן את המגזר הפרטי להניע פרויקטים כלכליים ומסחריים רבים בקשת רחבה של תחומים; בריאות, תקשורת, חקלאות, תשתית, HLS. תחומים שפיתוחם הינו גם חלק מהתחייבות הממשלה בהסכם השלום, אך הממשלה מנצלת על מנת לפתח את התחומים בשאר המדינה גם כן.

כוונתה של קולומביה להצטרף לארגון ה-OECD מהווה מרכיב חשוב במדיניות הכלכלית של ממשלת קולומביה אשר מבצעת רפורמות רחבות ולא תמיד פופולריות במשק הקולומביאני על מנת לעמוד בתנאי הסף להצטרפות לארגון. שותפות הסחר הגדולות של קולומביה, בהובלתן של ארה"ב וגרמניה, מנצלות את רצונה של ממשלת קולומביה בהקשר זה על מנת לקדם שינויי חקיקה וקידום רפורמות אשר ישרתו את האינטרסים הכלכליים שלהן במדינה, מהלך אשר ככל הנראה יטיב גם עם האינטרסים הישראליים במדינה.

סחר ישראל-קולומביה

2016	2015	2014	2013	
176.6	133.5	212.5	207.1	יצוא (מיליוני \$)
406.5	419.2	515.4	481.2	יבוא (מיליוני \$)
583.1	552.7	727.9	688.3	היקף סחר (מיליוני \$)
-229.9	-285.7	-302.9	-27.41	מאזן סחר (מיליוני \$)

קולומביה הינה המדינה הידידותית ביותר לישראל מבחינה מדינית באמל"ט, לצערנו, יחסי המסחר בין המדינות עדיין רחוקים מאוד מהפוטנציאל הרב שידידות זו יכולה להניב מבחינה מסחרית.

בעוד הייצוא הצבאי-ביטחוני של ישראל לקולומביה הוא בין הפוריים ביותר (מטוסי הכפיר הישראליים הינם עמוד השדרה של חיל האוויר המקומי, הגליל הוא הרובה האישי של כלל הצבא הקולומביאני, רובי התבור הינם נשקיו האישיים של המשמר הנשיאותי, הכתב"מים הישראליים מפטרלים את שמי קולומביה וטילי ה"ספייק" הינם עיקר כוח הנ"ט של הצבא הקולומביאני), הייצוא האזרחי הישראלי לקולומביה עדיין לא הגיע להיקפים של הייצוא הביטחוני.

על מנת לשנות מצב זה ולעודד את הסחר בין המדינות, נחתם ב-2013 הסכם סחר חופשי בין המדינות. ההסכם טרם אושר בקולומביה בצורה סופית בגלל מכלול של סיבות שאינן קשורות ליחסים החמים בין המדינות, אך צפוי להיכנס לתוקף ב-2017. כניסתו לתוקף צפויה להביא לשינוי משמעותי ביחסי הסחר בין המדינות, ויאפשר גידול משמעותי.

בעוד 95% מהיבוא הישראלי מקולומביה הוא פחם, ישראל מייצאת לקולומביה מגוון רחב של מוצרים, בעיקר בתחום הטכנולוגי. יצוא שמצופה לגדול מאוד עם הורדת המכסים שהסכם האס"ח יאפשר. בנוסף, יש לציין כי נתוני הסחר אינם משקפים את ייצוא השירותים הישראלי לקולומביה. בהקשר זה ניתן למנות פרויקטים כמו פרויקט בשווי 480 מיליון דולר של חברות שיכון ובינוי וסולל בונה לבניית כביש עוקף בוגוטה ופרויקט בשווי 120 מיליון דולר של חברת נירוסופט-RWL לטיפול במים במתקן נפט גדול.

השוק הקולומביאני מגלם בתוכו הזדמנויות רבות לתעשייה הישראלית במספר תחומים; חקלאות- מדובר באחת המדינות עם הפוטנציאל החקלאי הגדול בעולם (ע"פ סוכנות האו"ם למזון וחקלאות) שטרם מומש וסובל מהעדר טכנולוגיה מתקדמת שיש לישראל להציע. תחום הטיפול במים – בקולומביה מעל 1000 ערים, רק ל-10% יש מתקן טיפול במים ראשוני. בעקבות חקיקה שעברה לאחרונה בקולומביה, כולן מחויבות להקים אחד. תחום ה-HLS- קולומביה עדיין הינה מדינה הסובלת מרמת פשיעה גבוהה מאוד וזקוקה לפתרונות רבים בתחום זה. בתחום התקשורת – שטחה של קולומביה שווה לשטחן של גרמניה וצרפת יחדיו אך עם כמות אוכלוסייה השווה לפולין והבדלים ברמות פיתוח בין מדינה מערבית ולמדינה במערב אפריקה. הצורך בשדרוג מערכות התקשורת והשירותים שהיא יכולה לאפשר לאוכלוסייה מפוזרת זו הוא קריטי לקולומביה. תחום הציוד הרפואי – לקולומביה תכנית אב גדולה מאוד לשדרוג מערכת הבריאות במדינה והרחבה נוספת של תעשיית תיירות המרפא המשגשגת שלה, הזמנות מעניינת מאוד לתעשייה הישראלית.